ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

2004 *2009*

Έγγραφο συνόδου

ΤΕΛΙΚΟ
A6-0174/2005

31.5.2005

*

ΕΚΘΕΣΗ

σχετικά με την πρωτοβουλία της Γαλλίας, της Ιρλανδίας, της Σουηδίας και της Μεγάλης Βρετανίας για μία απόφαση πλαίσιο του Συμβουλίου που αφορά την φύλαξη δεδομένων, των οποίων η επεξεργασία και διατήρηση σχετίζονται με τ ην παροχή δημοσίων υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή τα οποία υπάρ χουν σε δημόσια δίκτυα επικοινωνίας, με σκοπό την πρόληψη, διερεύνηση, δι απίστωση και δίωξη αξιοποίνων πράξεων στις οποίες συμπεριλαμβάνεται και η τρομοκρατία
(8958/2004 – C6-0198/2004 – 2004/0813(CNS))

Επιτροπή Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων

Εισηγητής: Alexander Nuno Alvaro

Υπόμνημα για τα χρησιμοποιούμενα σύμβολα

*	Διαδικασία διαβούλευσης *πλειοψηφία των ψηφισάντων*
**I	Διαδικασία συνεργασίας (πρώτη ανάγνωση) *πλειοψηφία των ψηφισάντων*
**II	Διαδικασία συνεργασίας (δεύτερη ανάγνωση) *πλειοψηφία των ψηφισάντων για έγκριση της κοινής θέσης* *πλειοψηφία των βουλευτών που αποτελούν το Κοινοβούλιο για απ όρριψη ή τροποποίηση της κοινής θέσης*
***	Σύμφωνη γνώμη *πλειοψηφία των βουλευτών που αποτελούν το Κοινοβούλιο εκτός α πό τις περιπτώσεις που μνημονεύονται στα άρθρα 105, 107, 161 κ αι 300 της Συνθήκης ΕΚ και στο άρθρο 7 της Συνθήκης ΕΕ*
***I	Διαδικασία συναπόφασης (πρώτη ανάγνωση) *πλειοψηφία των ψηφισάντων*
***II	Διαδικασία συναπόφασης (δεύτερη ανάγνωση) *πλειοψηφία των ψηφισάντων για έγκριση της κοινής θέσης* *πλειοψηφία των βουλευτών που αποτελούν το Κοινοβούλιο για απ όρριψη ή τροποποίηση της κοινής θέσης*
***III	Διαδικασία συναπόφασης (τρίτη ανάγνωση) *πλειοψηφία των ψηφισάντων για έγκριση του κοινού σχεδίου*

(Η ενδεικνυόμενη διαδικασία στηρίζεται στη νομική βάση που πρότεινε η Ε πιτροπή)

Τροπολογίες σε νομοθετικό κείμενο

Στις τροπολογίες του Κοινοβουλίου η σήμανση γίνεται με έντονους πλάγιου ς χαρακτήρες. Η σήμανση με απλά πλάγια απευθύνεται στις τεχνικές υπηρε σίες και αφορά στοιχεία του νομοθετικού κειμένου για τα οποία προτείνεται διόρθωση εν όψει της επεξεργασίας του τελικού κειμένου (για παράδειγμα, στοιχεία εμφανώς λανθασμένα ή που έχουν παραλειφθεί σε μια γλωσσική έ κδοση). Αυτές οι προτάσεις διόρθωσης υπόκεινται στη συγκατάθεση των αρ μόδιων τεχνικών υπηρεσιών.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σελίδα

ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟΥ ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ 5

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΣΚΕΨΗ 6

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΝΟΜΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ 11

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ 14

ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟΥ ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με την πρωτοβουλία της Γαλλίας, της Ιρλανδίας, της Σουηδίας και της Μεγάλης Βρετανίας για μία απόφαση πλαίσιο του Συμβουλίου που αφορά την φύλαξη δεδομένων, των οποίων η επεξεργασία και διατήρηση σχετίζονται με την παροχή δημοσίων υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή τα οποία υπάρχουν σε δημόσια δίκτυα επικοινωνίας, με σκοπό την πρόληψη, διερεύνηση, διαπίστωση και δίωξη αξιοποίνων πράξεων στις οποίες συμπεριλαμβάνεται και η τρομοκρατία
(8958/2004 – C6-0198/2004 – 2004/0813(CNS))

(Διαδικασία διαβούλευσης)

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,

– έχοντας υπόψη την πρωτοβουλία της Γαλλίας, της Ιρλανδίας, της Σουηδίας και της Μεγάλης Βρετανίας (8958/2004)[1],

– έχοντας υπόψη το άρθρο 34 παράγραφος 2 β της Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

– έχοντας υπόψη το άρθρο 39 παράγραφος 1 της Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, βάσει του οποίου κλήθηκε από το Συμβούλιο να γνωμοδοτήσει (C6-0198/2004),

– έχοντας υπόψη την γνωμοδότηση της Επιτροπής Νομικών Θεμάτων σχετικά με την προτεινόμενη νομική βάση,

– έχοντας υπόψη τα άρθρα 93, 51 και 35 του Κανονισμού του,

– έχοντας υπόψη την έκθεση της Επιτροπής Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων (A6-0174/2005),

1. απορρίπτει την πρωτοβουλία της Γαλλίας, της Ιρλανδίας, της Σουηδίας και της Μεγάλης Βρετανίας·

2. καλεί την Γαλλία, την Ιρλανδία, την Σουηδία και την Μεγάλη Βρετανία να αποσύρουν την πρωτοβουλία τους·

3. αναθέτει στον Πρόεδρό του να διαβιβάσει τη θέση του Κοινοβουλίου στο Συμβούλιο και στην Επιτροπή, καθώς και στις κυβερνήσεις της Γαλλίας, της Ιρλανδίας, της Σουηδίας και της Μεγάλης Βρετανίας.

[1] Δεν έχει ακόμη δημοσιευθεί στην ΕΕ.

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΣΚΕΨΗ

Ι. Στόχος της πρότασης

Στο πλαίσιο της συνεδρίασης του Συμβουλίου Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων που έγινε στις 29 και 30 Απριλίου 2004, η Γαλλία, η Μεγάλη Βρετανία, η Ιρλανδία και η Σουηδία υπέβαλαν κοινή πρόταση[2] απόφασης πλαισίου για την φύλαξη επικοινωνιακών δεδομένων. Α φορμή για την πρωτοβουλία αυτήν έδωσε η δήλωση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου με ημερομ ηνία 25 Μαρτίου 2004 που αφορά την καταπολέμηση της τρομοκρατίας[3]. Το Συμβούλιο είχε κληθεί να εξετάσει την θέσπιση μέτρων για την επεξεργασία νομικών διατάξεων σχετικά με τ ην διατήρηση δεδομένων κίνησης από τους παρόχους υπηρεσιών.

Στόχος της πρότασης είναι η διευκόλυνση της δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις μέσω της εναρμόνισης των νομικών διατάξεων των κρατών μελών, οι οποίες αφορούν την φ ύλαξη δεδομένων που επεξεργάζονται και αποθηκεύουν πάροχοι υπηρεσιών μίας ανοιχτής γι α το κοινό υπηρεσίας ηλεκτρονικών επικοινωνιών με σκοπό την πρόληψη, διερεύνηση, διαπί στωση και δίωξη αξιοποίνων πράξεων στις οποίες συμπεριλαμβάνεται και η τρομοκρατία.

Θα συγκεντρωθούν δεδομένα κίνησης και θέσης, συμπεριλαμβανομένων και των δεδομένων των συμμετεχόντων και των χρηστών, τα οποία προκύπτουν στο πλαίσιο της τηλεφωνίας, τω ν γραπτών μηνυμάτων SMS, των πρωτοκόλλων του διαδικτύου όπου συμπεριλαμβάνεται και το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, ενώ δεν θα συμπεριλαμβάνονται τα περιεχόμενα της επικοινων ίας. Κατ' αρχήν, η πρόταση προβλέπει διάρκεια φύλαξης τουλάχιστον 12 και το πολύ 36 μην ών. Για την δεύτερη και τρίτη ομάδα, τα κράτη μέλη μπορούν να αποφασίσουν παρεκκλίσεις από την προβλεπόμενη διάρκεια αποθήκευσης. Τα κράτη μέλη θα μπορούν να έχουν πρόσβα ση στα στοιχεία που φυλάσσονται από άλλα κράτη μέλη σε περίπτωση αίτησης δικαστικής σ υνδρομής.
Η πρόταση δεν περιλαμβάνει κανόνες αποζημίωσης για τις δαπάνες που θα προκύψουν.

ΙΙ. Αξιολόγηση της πρότασης

Ο εισηγητής έχει σημαντικές αμφιβολίες τόσο ως προς την επιλογή της νομικής βάσης (1.) ό σο και ως προς την αναλογικότητα του μέτρου (2.). Επιπροσθέτως επισημαίνει το ενδεχόμεν ο παραβίασης του άρθρου 8 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (3.).

1. Νομική βάση

Κατά την γνώμη του εισηγητή, η νομική βάση που επέλεξε το Συμβούλιο δεν είναι σύμφωνη με την ευρωπαϊκή νομοθεσία. Αντίθετα, η πρόταση αποτελείται από διάφορα μέτρα που εντά σσονται τόσο στον τρίτο όσο και στον πρώτο πυλώνα της Ένωσης.

Το Συμβούλιο θεωρεί δεδομένο ότι έχει την αποκλειστική νομοθετική αρμοδιότητα σύμφων

[2] Έγγραφο του Συμβουλίου 8958/04 της 28ης Απριλίου 2004
[3] Έγγραφο του Συμβουλίου 7764/04 της 28ης Μαρτίου 2004

α με τον τίτλο VI της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και επικαλείται το άρθρο 31 παρ. 1 γ σε συνδυασμό με το άρθρο 34 παρ. 2 β της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Ο εισηγητής όμως θεωρεί δεδομένο ότι τα προτεινόμενα μέτρα αφορούν δύο ξεχωριστούς το μείς. Η παρούσα πρόταση του Συμβουλίου σκοπεύει από τη μια στην θέσπιση, μεταξύ άλλω ν, της υποχρέωσης του παρόχου υπηρεσιών να διατηρεί τα δεδομένα, του ορισμού των δεδο μένων και της διάρκειας της διατήρησης, που εντάσσονται στον τομέα του κοινοτικού δικαίο υ. Από την άλλη, το ζητούμενο είναι μεταξύ άλλων η πρόσβαση στις αποθηκευμένες πληροφ ορίες και η ανταλλαγή τους εντός των κρατών μελών, οι οποίες συνιστούν κοινή δράση που εντάσσεται στον τομέα της δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις και ως εκ τούτου εμπίπτει στον τρίτο πυλώνα.

Σήμερα υπάρχουν ήδη κοινοτικές διατάξεις που αφορούν τις υποχρεώσεις των παρόχων υπη ρεσιών. Πρόκειται για δεδομένα σύμφωνα με το άρθρο 1 σε συνδυασμό με το άρθρο 2α της οδηγίας 95/46/ΕΚ της 24ης Οκτωβρίου 1995. Αντικείμενο της οδηγίας αυτής είναι η γενική υ ποχρέωση των κρατών μελών για την προστασία της ιδιωτικής ζωής των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Επίσης, η οδηγία 2002/58/ΕΚ τ ης 12ης Ιουλίου 2002 ρυθμίζει ειδικά την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτή ρα και την προστασία της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Η αρχ ή στην οποία βασίζονται και οι δύο αυτές ρυθμίσεις είναι ότι τα αποθηκευμένα δεδομένα πρέ πει να διαγράφονται όταν δεν δικαιολογείται πλέον η διατήρησή τους. Η δυνατότητα διατήρη σης δεδομένων προσφέρεται στα επιμέρους κράτη μέλη κατ' εξαίρεση στο άρθρο 15 της οδη γίας 2002/58/ΕΚ εφ' όσον αυτό κρίνεται αναγκαίο, κατάλληλο και ανάλογο για την καταπολ έμηση της εγκληματικότητας. Τα κράτη μέλη δεν κατόρθωσαν να συμφωνήσουν σε μία μετα βατική περίοδο διατήρησης κατά τις διαπραγματεύσεις για την οδηγία για την προστασία των δεδομένων επικοινωνίας και έτσι δεν ορίστηκε κάτι σχετικά.

Έτσι, η νομική βάση που επέλεξε το Συμβούλιο αντίκειται στο άρθρο 47 της Συνθήκης για τη ν Ευρωπαϊκή Ένωση, σύμφωνα με το οποίο η εν λόγω Συνθήκη δεν θίγει τις διατάξεις της Συ νθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Ως εκ τούτου, καμία διάταξη της Συνθή κης για την Ευρωπαϊκή Ένωση δεν πρέπει να επηρεάζει τις διατάξεις της Συνθήκης για την ίδ ρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Στην προκειμένη περίπτωση, η επίπτωση στο κοινοτικό δί καιο οφείλεται στο ότι δεν γίνεται σεβαστό το ήδη υφιστάμενο κοινοτικό νομικό πλαίσιο. Επ ομένως, στον τομέα που ρυθμίζεται από την Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινό τητας εμπίπτουν μεταξύ άλλων η υποχρέωση των παρόχων για αποθήκευση δεδομένων, ο ορ ισμός των δεδομένων που οφείλουν να αποθηκεύουν, καθώς και η διάρκεια της διατήρησής τ ους.

Τα μέτρα που προβλέπονται εδώ είναι λογικό ότι πρέπει να βασίζονται στην ίδια νομική βάσ η με το ήδη υφιστάμενο νομικό πλαίσιο. Συνεπώς θα έπρεπε να αποτελέσει και εδώ την βάση το άρθρο 95 της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας που προβλέπει την δι αδικασία συναπόφασης.

Η άποψη αυτή υποστηρίζεται και από την Επιτροπή Νομικών Θεμάτων του Ευρωπαϊκού Κοι νοβουλίου. Όπως ανακοινώθηκε στον εισηγητή, τόσο η νομική υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επ ιτροπής όσο και η νομική υπηρεσία του Συμβουλίου συμφωνούν με αυτήν την νομική ερμην εία.

2. Αναλογικότητα του μέτρου

Επιπροσθέτως, ο εισηγητής αμφισβητεί την αναλογικότητα των επιμέρους μέτρων, τα οποία δεν βρίσκονται σε μία σωστή σχέση σκοπού και μέσων, αφού δεν είναι ούτε κατάλληλα ούτε αναγκαία και είναι υπερβολικά σκληρά για τους ενδιαφερόμενους.

Δεδομένου του όγκου των προς φύλαξη δεδομένων, ιδίως στο διαδίκτυο, ο εισηγητής θεωρεί αμφίβολο εάν είναι γενικότερα εφικτή μία αποτελεσματική αξιολόγηση των δεδομένων.

Άτομα προερχόμενα από τους κύκλους του οργανωμένου εγκλήματος και της τρομοκρατίας θα μπορούν πολύ εύκολα να εμποδίσουν την παρακολούθηση των δεδομένων τους. Αυτό θα μπορούσε να γίνει για παράδειγμα με την αγορά τηλεκαρτών από «αχυράνθρωπους» ή την εν αλλάξ χρησιμοποίηση κινητών τηλεφώνων αλλοδαπών παρόχων, με την χρησιμοποίηση δημ οσίων τηλεφωνικών θαλάμων, με την τροποποίηση της διεύθυνσης IP ή της ηλεκτρονικής δι εύθυνσης κατά την χρησιμοποίηση μίας υπηρεσίας ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή και με την χ ρησιμοποίηση παρόχων διαδικτυακών υπηρεσιών που βρίσκονται εκτός Ευρώπης και δεν υπ όκεινται σε υποχρέωση φύλαξης δεδομένων.

Εάν αποθηκεύονταν όντως όλα τα δεδομένα κίνησης τα οποία περιλαμβάνει η απόφαση -μαζ ί με τα στοιχεία από το διαδίκτυο - τότε με βάση τα σημερινά δεδομένα θα συγκεντρώνονταν στο δίκτυο ενός μεγάλου παρόχου διαδικτυακών υπηρεσιών δεδομένα που θα έφθαναν τα 20.000 - 40.000 terabytes. Ο όγκος αυτός των πληροφοριών θα αντιστοιχούσε σε περίπου 4 ε κατ. χιλιόμετρα φακέλους γεμάτους έγγραφα, δηλαδή σε δέκα βουνά από φακέλους που το κ αθένα θα έφθανε από την Γη μέχρι την Σελήνη. Με έναν τόσο τεράστιο όγκο δεδομένων, μία και μοναδική αναζήτηση με χρήση της υπάρχουσας τεχνολογίας χωρίς επιπλέον επενδύσεις θ α διαρκούσε από 50 έως 100 χρόνια. Επομένως, είναι αμφίβολη η σύντομη πρόσβαση στα δε δομένα που θα ζητούνται.

Σε σύγκριση με την παρούσα πρόταση φύλαξης δεδομένων σε μεγάλη κλίμακα, το μέσον της επιλεκτικής φύλαξης θα μπορούσε να είναι εξίσου κατάλληλο, αλλά και ηπιότερο. Αυτό άλλ ωστε είναι και το πρότυπο που προτείνεται στην σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για το ηλεκτρονικό έγκλημα[4].

Ενόψει της αιτιολόγησης του Συμβουλίου για την απόρριψη αυτής της εναλλακτικής λύσης[5] υποχρεώνεται κανείς να αναρωτηθεί κατά πόσον αυτή η προβλεπόμενη φύλαξη δεδομένων σ υμβιβάζεται με την αρχή του τεκμηρίου αθωότητας.

Επιπροσθέτως, η παρούσα πρόταση δεν ασχολείται με την ενδεχόμενη επιβάρυνση των εμπλ εκομένων. Παράλληλα με την βαθιά επέμβαση στην προστασία των προσωπικών δεδομένων

[4] ETS αριθ. 185, 8 Νοεμβρίου 2001. Η σύμβαση δεν έχει εφαρμοστεί ακόμα σε όλα τα κράτη μέλη.

[5] Έγγραφο του Συμβουλίου 8958/04 ADD 1. Στο επεξηγηματικό έγγραφο για την απόφαση πλαίσιο που αφορά την φύλαξη δεδομένων διαπιστώνεται απλώς ότι η επιλεκτική φύλαξη δεδομένων «δεν μπορεί να συμβάλει στο ν έλεγχο προσώπων που δεν είναι ακόμη ύποπτοι συμμετοχής σε εγκληματική ή τρομοκρατική οργάνωση [...] Ως εκ τούτου δεν μπορεί να καλύψει τις ανάγκες των υπηρεσιών ασφαλείας, των μυστικών υπηρεσιών και των διωκτικών αρχών αναφορικά με την καταπολέμηση σημερινών δραστών στους οποίους συγκαταλέγονται και τ ρομοκράτες.»

του κάθε ατόμου, υπάρχουν ανησυχίες για τεράστια επιβάρυνση της ευρωπαϊκής βιομηχανίας τηλεπικοινωνιών, ιδίως των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων τηλεπικοινωνιών.

Οι σχετικές δαπάνες προκύπτουν κυρίως από τα εξής:
- από την προσαρμογή της τεχνολογίας συστημάτων για την δημιουργία και την αποθήκευση των δεδομένων,
- από την προσαρμογή των λειτουργικών διαδικασιών για την ασφαλή αρχειοθέτηση των δεδομένων και
- από την επεξεργασία και αξιολόγηση των αιτημάτων των αρχών ασφαλείας.

Το απαραίτητο γι' αυτά επενδυτικό κόστος στον τομέα της κλασικής καλωδιακής τηλεφωνίας είναι, σύμφωνα με εκτιμήσεις διαφόρων μεγάλων επιχειρήσεων στα κράτη μέλη, περίπου 180 εκατ. ευρώ ετησίως ανά επιχείρηση, με ετήσια έξοδα λειτουργίας μέχρι και 50 εκατ. ευρώ. Αυτό αναμφισβήτητα θέτει σε κίνδυνο την λειτουργία των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων. Σύμφωνα με εκτιμήσεις, οι επιβαρύνσεις στον τομέα του διαδικτύου θα υπερέβαιναν κατά πολύ τις επενδυτικές δαπάνες της κλασικής καλωδιακής τηλεφωνίας. Για τον λόγο αυτόν, η επιτροπή του άρθρου 36 προτείνει να εξακολουθήσουν να αποθηκεύονται μόνο τα δεδομένα που προκύπτουν ούτως ή άλλως[6].

Από την πρόταση του Συμβουλίου λείπει μία πανευρωπαϊκή εναρμονισμένη ρύθμιση για την κατανομή των δαπανών που θα προέκυπταν από όλα αυτά. Έτσι προκύπτουν στρεβλώσεις του ανταγωνισμού που θα μπορούσαν να θέσουν μακροπρόθεσμα σε κίνδυνο βιώσιμες δομές ανταγωνισμού και να εμποδίσουν με τον τρόπο αυτόν την ολοκλήρωση μίας ενιαίας ευρωπαϊκής εσωτερικής αγοράς.

3. Συμβατότητα της απόφασης πλαισίου με το άρθρο 8 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου

Κατά την άποψη του εισηγητή, εξακολουθεί να υφίσταται παραβίαση του άρθρου 8 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου.

Η παρακολούθηση και φύλαξη δεδομένων πρέπει να απορριφθούν εφ' όσον δεν πληρούν τρία θεμελιώδη κριτήρια, τα οποία απορρέουν από την ερμηνεία του άρθρου 8 παρ. 2 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων: να προβλέπονται από τον νόμο και να είναι απαραίτητες σε μία δημοκρατική κοινωνία και να εξυπηρετούν έναν από τους νόμιμους στόχους που περιλαμβάνει η Σύμβαση[7]. Όπως δείχνει η παρούσα εξέταση, η εκπλήρωση όλων των απαραίτητων κριτηρίων στο πλαίσιο του παρόντος εγγράφου του Συμβουλίου φαίνεται τουλάχιστον αμφίβολη[8].

---

[6] 15098/04 της 23ης Νοεμβρίου 2004

[7] Ομάδα Εργασίας του άρθρου 29 για την προστασία των δεδομένων, 11885/04 της 9ης Νοεμβρίου 2004

[8] Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων υπογράμμισε ότι τα συμβαλλόμενα κράτη δεν έχουν απεριόριστη δικαιοδοσία να επιβάλλουν μυστική παρακολούθηση προσώπων στην επικράτειά τους. Ενόψει του γεγονότος ότι οι ανάλογες αρμοδιότητες, ενώ υποτίθεται ότι στοχεύουν στην υπεράσπιση της δημοκρατίας, είναι ακριβώς εκείνες που απειλούν να την υπονομεύσουν ή να την καταστρέψουν, το Δικαστήριο υπογραμμίζει ότι τα συμβαλλόμενα κράτη δεν μπορούν να αποφασίζουν οποιοδήποτε μέτρο θεωρούν σκόπιμο για την καταπολέμηση της κατασκοπείας ή της τρομοκρατίας.

III. Συμπέρασμα

Για τους παραπάνω λόγους, ο εισηγητής απορρίπτει την παρούσα πρόταση απόφασης πλαισί ου και καλεί τα τέσσερα κράτη μέλη να αποσύρουν την πρότασή τους.

Ο εισηγητής περιμένει από τα κράτη μέλη να παρουσιάσουν μελέτη που θα αποδεικνύει πέρα ν πάσης αμφιβολίας ότι η σχεδιαζόμενη υποχρεωτική φύλαξη δεδομένων είναι αναγκαία. Εν συνεχεία, ο εισηγητής προτείνει να αποτελέσουν η υποχρέωση των παρόχων για αποθήκευση δεδομένων, ο ορισμός των δεδομένων που οφείλουν να αποθηκεύουν, καθώς και η διάρκεια της διατήρησής τους αντικείμενο μίας χωριστής οδηγίας, εκτός των υπολοίπων ρυθμίσεων. Κ αλεί την Επιτροπή να επεξεργαστεί μία ανάλογη πρόταση. Ο εισηγητής επισημαίνει ότι οι στ όχοι της παρούσας πρότασης οδηγίας θα μπορούσαν να πραγματοποιηθούν ήδη με την εφαρ μογή της σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για το ηλεκτρονικό έγκλημα και την βελτί ωση της διασυνοριακής συνεργασίας στον εν λόγω τομέα. Επομένως, για να είναι δυνατή η λ ήψη τελικής απόφασης για νέα μέτρα, είναι επειγόντως απαραίτητο να εξεταστούν προηγουμ ένως τα πορίσματα της μελέτης που ζητείται παραπάνω. Σε περίπτωση που, αντίθετα από ό,τι αναμένεται, η πρόταση του Συμβουλίου τύχει πλειοψηφίας, ο εισηγητής εμμένει να συμπεριλ ηφθεί στο κείμενο ότι τα μέτρα θα πρέπει να επανεξεταστούν βάσει αξιολόγησης μετά από τρ ία χρόνια, προκειμένου να διαπιστωθεί η πραγματική τους αποτελεσματικότητα για να θεωρη θεί έτσι δικαιολογημένη η αποθήκευση δεδομένων.

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΝΟΜΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ

Κύριο Jean-Marie Cavada
Πρόεδρο
Επιτροπής Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων
ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ

Θέμα: Νομική βάση της πρωτοβουλίας της Γαλλικής Δημοκρατίας, της Ιρλανδίας, το υ Βασιλείου της Σουηδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου εν όψει της έγκρισης από το Συμβούλιο σχεδίου απόφασης-πλαισίου για τη φύλαξη δεδομένων που υποβάλλονται σε επεξεργασία και αποθηκεύονται σε συνάρτηση με την παροχ ή υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών διαθέσιμων στο κοινό, ή δεδομένων που περιλαμβάνονται σε δημόσια δίκτυα επικοινωνιών, με σκοπό την πρόληψ η, τη διερεύνηση, τον εντοπισμό και τη δίωξη του εγκλήματος και των εν γένει ποινικών αδικημάτων, στα οποία περιλαμβάνεται και η τρομοκρατία.
(8958/2004 - C6-0198/2004 - 2004/0813(CNS))[9]

Κύριε Πρόεδρε,

Με επιστολή της 18ης Ιανουαρίου 2005, ο προκάτοχός σας, κ. Jean-Louis Bourlanges, ζήτησ ε γνωμοδότηση από την Επιτροπή Νομικών Θεμάτων, σύμφωνα με το άρθρο 35, παράγραφο ς 2, του Κανονισμού, σχετικά με την ισχύ και την καταλληλότητα της νομικής βάσης της ανω τέρω πρωτοβουλίας. Η πρόταση βασίζεται στα άρθρα 31, παράγραφος 1, στοιχείο γ), και 34, παράγραφος 2, στοιχείο β), της Συνθήκης ΕΕ. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, κατ' εφαρμογή ν του άρθρου 39 της Συνθήκης ΕΕ, απαιτείται η απλή γνωμοδότηση του Κοινοβουλίου.

Η επιτροπή εξέτασε το ανωτέρω ζήτημα κατά τις συνεδριάσεις της στις 3 Φεβρουαρίου και 31 Μαρτίου 2005.

Στις 25 Μαρτίου 2004, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ζήτησε τη θέσπιση κανόνων για τη φύλαξη δεδομένων κίνησης από τους παρόχους υπηρεσιών, έχοντας επίγνωση ότι οι σύγχρονες τηλε πικοινωνίες ανοίγουν νέους δρόμους στη διεθνή εγκληματικότητα και την τρομοκρατία, ειδικ ότερα.

Ως απάντηση στο αίτημα του Συμβουλίου και για την αντιμετώπιση των νομικών ανισοτήτων που υπάρχουν μεταξύ των κρατών μελών, προτάθηκε, με πρωτοβουλία τεσσάρων κρατών με λών (Γαλλία, Ιρλανδία, Ηνωμένο Βασίλειο και Σουηδία), να προβλεφθεί αποτελεσματικός κα ι εναρμονισμένος μηχανισμός φύλαξης δεδομένων που υποβάλλονται σε επεξεργασία και απ οθηκεύονται σε συνάρτηση με την παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών διαθέσιμ ων στο κοινό, ή δεδομένων που περιλαμβάνονται σε δημόσια δίκτυα επικοινωνιών, με σκοπό την πρόληψη, τη διερεύνηση, τον εντοπισμό και τη δίωξη του εγκλήματος και των εν γένει π οινικών αδικημάτων, στα οποία περιλαμβάνεται και η τρομοκρατία.

[9] Δεν έχει ακόμη δημοσιευθεί στην ΕΕ.

Από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει σαφώς ότι η επιλογή της νομικής βάσης δεν α φήνεται στη διάκριση του κοινοτικού νομοθέτη, αλλά πρέπει να στηρίζεται σε αντικειμενικά στοιχεία επιδεχόμενα δικαστικό έλεγχο. Μεταξύ των στοιχείων αυτών συγκαταλέγονται ο σκ οπός και το περιεχόμενο της νομικής πράξης[10].

Το άρθρο 1 του σχεδίου απόφασης-πλαισίου διατυπώνει το σκοπό της πρότασης, δηλαδή τη διευκόλυνση της δικαστικής συνδρομής επί ποινικών υποθέσεων. Το περιεχόμενο της πράξη ς συγκεκριμενοποιεί τα μέσα για την για την επίτευξη του διακηρυσσόμενου σκοπού. Πρόκει ται, αφενός, για την εναρμόνιση των κατηγοριών δεδομένων ηλεκτρονικής επικοινωνίας που θα πρέπει να καλύπτονται και τον καθορισμό της χρονικής διάρκειας κατά την οποία τα δεδο μένα αυτά θα πρέπει να φυλάσσονται και, αφετέρου, για την οργάνωση των προϋποθέσεων π ρόσβασης, μεταξύ κρατών μελών, στα εν λόγω δεδομένα, με τη βοήθεια των μέσων αμοιβαία ς συνδρομής επί ποινικών υποθέσεων τομέα που έχουν ήδη εγκριθεί.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι η πράξη παραπέμπει, για τον καθορισμό των δεδομένων κίνησης και των δεδομένων εντοπισμού, καθώς και για την προστασία των δεδομένων, στα κοινοτικά μέσα. Πρόκειται για την οδηγία 2002/58/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβου λίου, σχετικά με την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και την προστασία της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών (οδηγία για την προστασία τ ης ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες)[11], και την οδηγία 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκ ού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδο μένων αυτών[12].

Το προαναφερθέν κοινοτικό δίκαιο, βασιζόμενο στο άρθρο 95 της Συνθήκης ΕΚ, ρυθμίζει ήδ η λοιπόν τα ζητήματα σχετικά με την επεξεργασία δεδομένων, ενώ η συζητούμενη πρόταση αποσκοπεί στην εναρμόνιση των κατηγοριών δεδομένων που θα πρέπει να φυλάσσονται από τους παρόχους υπηρεσιών για καθορισμένη χρονική διάρκεια, καθώς και στον καθορισμό τη ς εν λόγω διάρκειας.

Όμως, θα πρέπει να υπενθυμίσουμε ότι το άρθρο 47 της Συνθήκης ΕΕ ορίζει:

Με την επιφύλαξη των διατάξεων που τροποποιούν τη Συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, ενόψει της ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, τη Συνθήκη περί ι δρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα, τη Συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευ ρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας, και των παρουσών τελικών διατάξεων, καμία διάτα ξη της παρούσας Συνθήκης δεν θίγει της Συνθήκης περί ιδρύσεως των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτω ν ούτε και τις μετέπειτα Συνθήκες και πράξεις που της έχουν τροποποιήσει ή συμπληρώσει.

Σύμφωνα λοιπόν με το άρθρο 47 της Συνθήκης ΕΕ, δεν επιτρέπεται να θίγεται, με πράξη βασ ιζόμενη στη συνθήκη ΕΕ, το κοινοτικό κεκτημένο. Επομένως, τίθεται το ζήτημα αν τα μέτρα στα οποία αναφέρεται η εξεταζόμενη πρόταση "θίγουν" το κοινοτικό δίκαιο, ιδίως αυτό των

[10] Βλ. ιδίως ΔΕΚ, υπόθεση C-42/97, Κοινοβούλιο κατά Συμβουλίου, παρ. 36.
[11] ΕΕ L 201της 31.7.2002, σελ. 37.
[12] ΕΕ L 281της 23.11.1995, σελ. 31.

διατάξεων της οδηγίας 2002/58/ΕΚ.

Θα πρέπει σχετικώς να επιστήσουμε την προσοχή στο γεγονός ότι η οδηγία 2002/58/ΕΚ καθι ερώνει ήδη σειρά υποχρεώσεων όσον αφορά τις κατηγορίες δεδομένων που θα πρέπει να φυλ άσσονται από τους επιχειρηματίες και τη διάρκεια της φύλαξής τους. Συνάγεται επομένως ότι κάθε τροποποίηση στον τομέα αυτό, όπως επιδιώκει να πράξει το σχέδιο απόφασης-πλαισίο υ, δεν είναι δυνατόν να γίνεται με μέσον το οποίο βασίζεται στη Συνθήκη ΕΕ. Κατά συνέπει αν, μπορούμε να υποστηρίξουμε ότι η έγκριση της εξεταζόμενης πράξης θα συνιστούσε παρ αβίαση του άρθρου 47 της Συνθήκης ΕΕ.

Κατά τη συνεδρίασή της στις 31 Μαρτίου 2005 η Επιτροπή Νομικών Θεμάτων αποφάσισε λο ιπόν, με 11 ψήφους υπέρ και 2 αποχές[13], ότι:

- η εναρμόνιση των κατηγοριών δεδομένων και η διάρκεια φύλαξης των δεδομένων αυτών από τους παρόχους υπηρεσιών εμπίπτουν στο κοινοτικό κεκτημένο, όπως αυτό προκύπτε ι από την οδηγία 2002/58/ΕΚ·
- μια απόφαση-πλαίσιο, βασιζόμενη στον τίτλο VI της Συνθήκης ΕΕ, που θα αποσκοπούσε στην τροποποίηση παρόμοιων στοιχείων, θα έθιγε τις διατάξεις της ανωτέρω οδηγίας και θα μπορούσε να συνιστά, κατά συνέπειαν, παραβίαση του άρθρου 47 της Συνθήκης ΕΕ·
- όσον αφορά την εναρμόνιση των κατηγοριών δεδομένων και τη διάρκεια φύλαξης των δε δομένων αυτών από τους παρόχους υπηρεσιών, η κατάλληλη νομική βάση είναι αυτή που θεσπίζει το προϋπάρχον κοινοτικό πλαίσιο, δηλαδή το άρθρο 95 της Συνθήκης ΕΚ
- θα μπορούσε λοιπόν να εξεταστεί, υπό το πρίσμα των σκέψεων αυτών, η θέσπιση δύο χω ριστών πράξεων: μιας πρώτης βασιζόμενης στον πρώτο πυλώνα (ΣΕΚ), για την εναρμόνι ση των κατηγοριών δεδομένων και τη διάρκεια φύλαξης των δεδομένων αυτών, και μια ά λλη βασιζόμενη στον τρίτο πυλώνα (ΣΕΕ), για τις πτυχές που αφορούν τη συνεργασία στ ον ποινικό τομέα, ειδικότερα στον τομέα της πρόσβασης και της ανταλλαγής των δεδομέ νων αυτών.

Με εξαιρετική εκτίμηση

Giuseppe Gargani

[13] Στην ψηφοφορία ήταν παρόντες οι βουλευτές: Andrzej Jan Szejna (ασκών την προεδρί α), Manuel Medina Ortega (συντάκτης γνωμοδότησης και αναπλ. Nicola Zingaretti), Alexander Nuno Alvaro (αναπλ. Antonio Di Pietro), Maria Berger, Marek Aleksander Czarnecki, Bert Doorn, Piia-Noora Kauppi, Kurt Lechner (αναπλ. Antonio López-Istúriz White), Klaus-Heiner Lehne, Alain Lipietz, Antonio Masip Hidalgo, Aloyzas Sakalas και Jaroslav Zvěřina.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Τίτλος	Πρωτοβουλία της Γαλλίας, της Ιρλανδίας, της Σουηδίας και της Μεγάλης Βρετανίας για μία απόφαση πλαίσιο του Συμβουλίου που αφορά την φύλαξη δεδομένων, των οποίων η επεξεργασία και διατήρηση σχετίζονται με την παροχή δημοσίων υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή τα οποία υπάρχουν σε δημόσια δίκτυα επικοινωνίας, με σκοπό την πρόληψη, διερεύνηση, διαπίστωση και δίωξη αξιοποίνων πράξεων στις οποίες συμπεριλαμβάνεται και η τρομοκρατία
Έγγραφα αναφοράς	8958/2004 – C6-0198/2004 – 2004/0813(CNS)
Νομική βάση	Άρθρο 39 (1) ΕΕ
Διαδικαστική βάση	Άρθρα 93, 51 και 35
Ημερομηνία υποβολής στο ΕΚ	16.11.2004
Επιτροπή αρμόδια επί της ουσίας Ημερομ. αναγγελίας στην ολομέλεια	LIBE 01.12.2004
Γνωμοδοτική επιτροπή Ημερομ. αναγγελίας στην ολομέλεια	ITRE 01.12.2004
Αποφάσισε να μην γνωμοδοτήσει Ημερομηνία της απόφασης	ITRE 27.4.2005
Ενισχυμένη συνεργασία Ημερομ. αναγγελίας στην ολομέλεια	
Εισηγητής Ημερομηνία ορισμού	Alexander Nuno Alvaro 25.11.2004
Εισηγητής που αντικαταστάθηκε	
Απλοποιημένη διαδικασία Ημερομηνία απόφασης	
Αμφισβήτηση της νομικής βάσης Ημερομ. γνωμοδότησης NOMI	JURI 31.3.2005 /
Τροποποίηση του χρηματοδοτικού κονδυλίου Ημερομ. γνωμοδότησης ΠΡΟΫΠ	/
Διαβούλευση με την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή Ημερομ. απόφασης στην ολομέλεια	0.0.0000
Διαβούλευση με την Επιτροπή των Περιφερειών Ημερομ. απόφασης στην ολομέλεια	0.0.0000
Εξέταση στην επιτροπή	01.2.2005 28.4.2005 26.5.2005
Ημερομηνία έγκρισης	26.5.2005
Αποτελέσματα της τελικής ψηφοφορίας	υπέρ: 28 κατά: 1 αποχές: 0
Βουλευτές παρόντες κατά την τελική ψηφοφορία	Alexander Nuno Alvaro, Edit Bauer, Johannes Blokland, Mihael Brejc, Michael Cashman, Giusto Catania, Charlotte Cederschiöld, Carlos Coelho, Antoine Duquesne, Patrick Gaubert, Lilli Gruber, Magda Kósáné Kovács, Wolfgang Kreissl-Dörfler, Barbara Kudrycka, Σταύρος Λαμπρινίδης, Romano Maria La Russa, Henrik Lax, Edith Mastenbroek, Claude Moraes, Martine Roure, Ιωάννης Βαρβιτσιώτης, Stefano Zappalà

Αναπληρωτές παρόντες κατά την τελική ψηφοφορία	Ignasi Guardans Cambó, Luis Francisco Herrero-Tejedor, Sophia in 't Veld, Jean Lambert, Siiri Oviir, Vincent Peillon, Κυριάκος Τριαντ αφυλλίδης
Αναπληρωτές (άρθρο 178, παρ. 2) παρόν τες κατά την τελική ψηφοφορία	
Ημερομηνία κατάθεσης – A6	31.5.2005 A6-0174/2005
Παρατηρήσεις	...